

UREGULOWANIA PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY GATUNKOWEJ
PRZYKŁADY NARUSZANIA PRZEPISÓW W ODNIESIENIU
DO GATUNKÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ ORAZ
W STOSUNKU DO OŚRODKÓW REHABILITACJI ZWIERZĄT

UREGULOWANIA PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY GATUNKOWEJ

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, ze zm.) - dalej "uop",

akty wykonawcze:

Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183)

Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409)

Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408)

**OCHRONA GATUNKOWA ROŚLIN, ZWIERZĄT I GRZYBÓW JEST
FORMĄ OCHRONY PRZYRODY**

Czynności podlegające zakazom w stosunku do dziko występujących zwierząt gatunków objętych ochroną:

- umyślne: zabijanie, okaleczanie, chwytanie, niszczenie jaj lub form rozwojowych;
- transport;
- chów;
- zbieranie, pozyskiwanie, przetrzymywanie lub posiadanie okazów gatunków;
- niszczenie siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania;
- niszczenie, usuwanie lub uszkodzanie gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień;
- umyślne uniemożliwianie dostępu do schronień;
- zbywanie, oferowanie do sprzedaży, wymiana lub darowizna okazów gatunków;
- wwożenie z zagranicy lub wywożenie poza granicę państwa okazów gatunków;
- umyślne przemieszczanie z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca;
- umyślne wprowadzanie do środowiska przyrodniczego.

Czynności podlegające zakazom w stosunku do dziko występujących zwierząt gatunków objętych ochroną cd.:

Dodatkowo:

- umyślne płoszenie lub niepokojenie;
- umyślne płoszenie lub niepokojenie w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących.
- fotografowanie, filmowanie lub obserwacje, mogące powodować płoszenie lub niepokojenie.

Czynności podlegające zakazom w stosunku do dziko występujących roślin i grzybów gatunków objętych ochroną:

- umyślne niszczenie;
- umyślne zrywanie lub uszkodzanie;
- niszczenie siedlisk;
- pozyskiwanie lub zbiór;
- przetrzymywanie lub posiadanie okazów gatunków;
- zbywanie, oferowanie do sprzedaży, wymiana lub darowizna okazów gatunków;
- wwożenie z zagranicy lub wywożenie poza granicę państwa okazów gatunków;
- umyślne przemieszczanie w środowisku przyrodniczym;
- umyślne wprowadzanie do środowiska przyrodniczego.

CO TO JEST OKAZ GATUNKU?

„Okaz gatunku”

roślina, zwierzę lub grzyb z danego gatunku, żywe lub martwe, każda ich część, forma rozwojowa, jajo lub wydmuszka, a także produkt pochodny również zawarty w innych towarach oraz towary, które zgodnie z dołączonym dokumentem, opakowaniem, oznakowaniem lub etykietą, lub jeżeli wynika to z jakichkolwiek innych okoliczności, mają zawierać lub zawierają części lub produkty pochodne z roślin, zwierząt, lub grzybów z danego gatunku

(art. 5 pkt 11a uoop)

OCHRONA GATUNKOWA RYGORYSTYCZNĄ FORMĄ OCHRONY PRZYRODY

- Prawo dotyczące kwestii ochrony gatunkowej jest bardzo rygorystyczne, ale jednocześnie nie jest całkowicie bezwzględne.
- Upoważnione organy administracji – **GDOŚ i właściwy miejscowo RDOŚ**, mogą **wydać zezwolenie na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków chronionych**.
- Akty wykonawcze, na podstawie przepisów uoop, wprowadziły **generalne odstępstwa od zakazów**.

USTAWOWE ODSTĘPSTWA OD ZAKAZÓW W STOSUNKU DO CHRONIONYCH GATUNKÓW ZWIERZĄT:

- niszczenie siedlisk **gołębia miejskiego**, niszczenie, usuwanie lub uszkodzanie gniazd, umyślne: uniemożliwianie dostępu do schronień oraz płoszenie lub niepokojenie w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych **poza miejscami gniazdowania w trakcie obecności piskląt tego gatunku w gnieździe;**
- umyślne płoszenie lub niepokojenie **czapli siwej i kormorana** w miejscach żerowania **w obrębach hodowlanych ustanowionych zgodnie z przepisami o rybactwie śródlądowym;**
- usuwanie gniazd z budek dla ptaków i ssaków w terminie **od 16 października do końca lutego**
- usuwanie gniazd ptasich z obiektów budowlanych lub terenów zieleni, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne w terminie **od 16 października do końca lutego;**

**USUWANIE GNIAZD Z BUDEK DLA PTAKÓW I SSAKÓW W TERMINIE
OD 16 PAŹDZIERNIKA DO KOŃCA LUTEGO NIE WYMAGA ZEZWOLENIA**

Fot. M. Grzeniewski

USTAWOWE ODSTĘPSTWA OD ZAKAZÓW W STOSUNKU DO CHRONIONYCH GATUNKÓW ZWIERZĄT:

- chwytanie, transport, przetrzymywanie oraz umyślne przemieszczanie z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca:
 - a) zwierząt zabłąkanych na terenach zabudowanych przez podmioty upoważnione przez RDOŚ (**w 2019 r. RDOŚ w Warszawie wydał pierwsze tego typu upoważnienie, dotyczy ono osobników z gatunku bóbr europejski**);
 - b) zwierząt rannych lub osłabionych w celu udzielenia im pomocy weterynaryjnej i przemieszczania do ośrodków rehabilitacji zwierząt;**
- zbieranie i posiadanie (przechowywanie) piór ptaków;
- prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie zakazów.

USTAWOWE ODSTĘPSTWA OD ZAKAZÓW W STOSUNKU DO CHRONIONYCH GATUNKÓW ROŚLIN I GRZYBÓW:

umyślne niszczenie i uszkodzanie okazów gatunków oraz niszczenie ich siedlisk **w celu wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie tych zakazów**, z wyjątkiem gatunków wskazanych w rozporządzeniu.

POZYSKIWANIE OKAZÓW GATUNKÓW WYMAGA ZEZWOLENIA GDOŚ LUB RDOŚ

„Pozyskiwanie”

- a) zbiór roślin lub grzybów gatunków chronionych lub ich części ze stanowisk naturalnych **do celów gospodarczych**,
- b) chwytanie, łowienie lub zbieranie zwierząt gatunków chronionych lub ich części i produktów pochodnych **do celów gospodarczych**.

art. 5 pkt 15 uoop

Zezwolenie na pozyskiwanie okazów gatunków jest równoznaczne z zezwoleniem na przetrzymywanie, posiadanie, zbywanie, oferowanie do sprzedaży, wymianę, darowiznę, a także wywożenie poza granicę państwa okazów zwierząt, roślin i grzybów chronionych gatunków oraz niszczenie i uszkodzanie okazów roślin i grzybów chronionych gatunków.

NARUSZANIE ZAKAZU NISZCZENIA SIEDLISK

NARUSZANIE ZAKAZU NISZCZENIA GNIAZD

NARUSZANIE ZAKAZU NISZCZENIA TAM I ŻEREMI BOBRA EUROPEJSKIEGO

**NARUSZANIE ZAKAZU NISZCZENIA SIEDLISK I UMYŚLNEGO
UNIEMOŻLIWIANIA DOSTĘPU DO SCHRONIEŃ**

**NARUSZANIE ZAKAZU NISZCZENIA SIEDLISK I UMYŚLNEGO
UNIEMOŻLIWIANIA DOSTĘPU DO SCHRONIEŃ**

kawka (*Corvus monedula*)

**NARUSZANIE ZAKAZU NISZCZENIA SIEDLISK I UMYŚLNEGO
UNIEMOŻLIWIANIA DOSTĘPU DO SCHRONIEŃ**

**NARUSZANIE ZAKAZU NISZCZENIA SIEDLISK I UMYŚLNEGO
UNIEMOŻLIWIANIA DOSTĘPU DO SCHRONIEŃ
INTERWENCJA**

**NARUSZANIE ZAKAZU NISZCZENIA SIEDLISK I UMYŚLNEGO
UNIEMOŻLIWIANIA DOSTĘPU DO SCHRONIEŃ
INTERWENCJA**

**NARUSZANIE ZAKAZU NISZCZENIA SIEDLISK I UMYŚLNEGO
UNIEMOŻLIWIANIA DOSTĘPU DO SCHRONIEŃ
PO INTERWENCJI**

NARUSZANIE ZAKAZU PRZETRZYMYWANIA, POSIADANIA, ZBYWANIA, OFEROWANIA DO SPRZEDAŻY, WYMIANY DAROWIZNY

Źródło: istockphoto/nastenkapeka

Źródło: istockphoto/ChamilleWhite

NARUSZANIE ZAKAZU PRZETRZYMYWANIA, POSIADANIA I CHOWU

Osobniki wiewiórki pospolitej
urodzone i niezgodnie z prawem
przetrzymywane w niewoli
w nielegalnej hodowli pod Płockiem.

NARUSZANIE ZAKAZU UMYŚLNEGO ZABIJANIA I/LUB POZYSKIWANIA

bóbr europejski (*Castor fiber*)

Fot. Paweł Janiszewski

NARUSZANIE ZAKAZU POZYSKIWIANIA

Źródło: istockphoto/drapichrust

Ślimak winniczek (*Helix pomatia*)

**Czosnek niedźwiedzi
(*Allium ursinum*)**

Źródło: istockphoto/hsvrs

STREFY OCHRONY

RDOŚ może ustalać i likwidować, na podstawie art. 60 ust 3 uoop:

- 1) strefy ochrony ostoi oraz stanowisk roślin objętych ochroną gatunkową, o których mowa w art. 48 pkt 1 lit. d uoop;
- 2) strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową, o których mowa w art. 49 pkt 1 lit. e uoop;
- 3) strefy ochrony ostoi oraz stanowisk grzybów objętych ochroną gatunkową, o których mowa w art. 50 pkt 1 lit. d uoop.

Granice stref ochrony oznacza się tablicami z napisem, odpowiednio: "ostoja roślin", "ostoja zwierząt" albo "ostoja grzybów" i informacją: "osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony".

W strefach ochrony, bez zezwolenia RDOŚ zabrania się:

- 1) przebywania osób, z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony oraz osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony, oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą;
- 2) wycinania drzew lub krzewów;
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków;
- 4) wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji.

CZYM ZAJMUJĄ SIĘ OŚRODKI REHABILITACJI?

Ośrodek rehabilitacji - miejsce, w którym jest prowadzone leczenie i rehabilitacja zwierząt dziko występujących, wymagających okresowej opieki człowieka w celu przywrócenia ich do środowiska przyrodniczego.

Fot. Monika Stefaniak

OŚRODKI REHABILITACJI W WOJ. MAZOWIECKIM

ośrodek rehabilitacji
w m. Jarocin

ośrodek rehabilitacji
w m. Pomiechówek

ośrodek rehabilitacji
w m. Miszewo Murowane

ośrodek rehabilitacji
w m. Skierdy

Przychodnia Weterynaryjna
OAZA

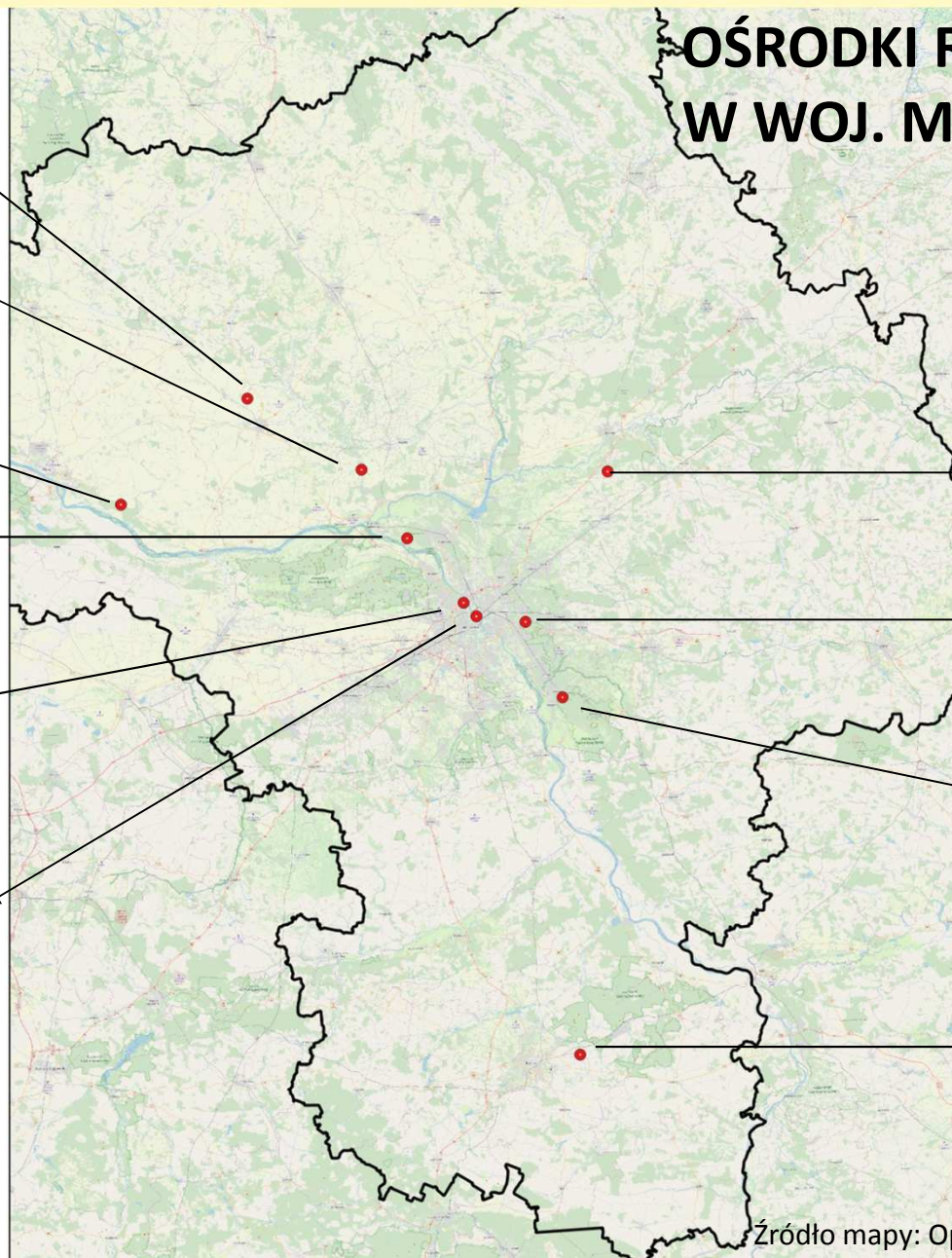
Ptasi Azyl ZOO Warszawa

ośrodek rehabilitacji
w Mostówce

Lasy Miejskie – Warszawa
(tylko z terenu
m.st. Warszawy!)

ośrodek rehabilitacji
MZPK w Otwocku

ośrodek rehabilitacji
we Wrzosowie

Źródło mapy: OpenStreetMap

OŚRODKI REHABILITACJI W WOJ. MAZOWIECKIM

Nadleśnictwo Płock	Leśnictwo Miszewo Miszewo Murowane 09-471 Mieszewo Murowane	ptaki, ssaki (jeleń szlachetny, sarna, łoś, dzik)
Ośrodek rehabilitacji zwierząt w Mostówce	ul. Zjazdowa 8 07-230 Mostówka	ptaki
Lasy Miejskie - Warszawa	ul. Korkowa 170A 04-549 Warszawa	ssaki
Ośrodek rehabilitacji zwierząt w Skierdach	Skierdy, ul. Orla 4, 05-101 Nowy Dwór Mazowiecki	jeżowate
Ptasi Azyl - Dyrekcja Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Warszawie	Miejski Ogród Zoologiczny ul. Ratuszowa 1/3 03-461 Warszawa	ptaki
Fundacja Straż Ochrony Zwierząt	Wrzosów ul. Wesoła 22 26-630 Jedlnia Letnisko	płazy, gady, ptaki (czaplowate, bociany, jastrzębiowe, sokołowe, grzebiące, żurawiowe, sowy, wróblowe) i ssaki (psowate, kotowate, jeleniowate, świniowate)
Mazowiecki Zespół Parków Krajobrazowych	ul. Sułkowskiego 11 05-400 Otwock	ptaki
Exo-Vet Przychodnia Weterynaryjna Szpital Zwierząt Egzotycznych OAZA	ul. Potocka 4 01-652 Warszawa	gady, płazy, ssaki (jeż europejski)
Fundacja Wzajemnie Pomocni	Błędowo 14a 05-180 Pomiechówek	ptaki, ssaki (dzik, wiewiórka, lis, wilk, jeleniowate, łasicowate)
osoba fizyczna	Jarocin 09-130 Baboszewo	ptaki, ssaki (jeżowate, wiewiórkowate, zającowate, łasicowate), gady

UREGULOWANIA PRAWNE DOTYCZĄCE OŚRODKÓW REHABILITACJI

Utworzenie i prowadzenie ośrodka rehabilitacji zwierząt wymaga uzyskania zezwolenia GDOŚ.

KONTROLE ośrodków rehabilitacji przeprowadza RDOŚ, a wyniki przekazuje do GDOŚ.

Ośrodek rehabilitacji, który nie zapewnia leczonym i rehabilitowanym zwierzętom warunków odpowiadających ich potrzebom biologicznym, niezbędnej opieki weterynaryjnej, dostępu do karmy i wody bądź handluje tymi zwierzętami narusza przepisy prawa.

SANKCJE ZA NARUSZANIE PRZEPISÓW

Kto:

- bez zezwolenia lub wbrew jego warunkom utworzy lub prowadzi ośrodek rehabilitacji,
 - przeprowadzając likwidację ośrodka rehabilitacji nie zapewni przebywającym tam zwierzętom warunków odpowiadających ich potrzebom biologicznym,
 - bez zezwolenia lub wbrew jego warunkom narusza zakazy w stosunku do roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową
- podlega karze aresztu albo grzywny (art. 131 uoop).

SPRAWA JEST KIEROWANA DO WŁAŚCIWEJ MIEJSCOWO KOMENDY POLICJI

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W WARSZAWIE